

AAF-011-001412 Seat No. _____

B. P. A. (Sem. IV) (Tabla) (CBCS) Examination

March / April - 2016

Pakhavaj : Paper - IV

(Elective)

Faculty Code : 011

Subject Code : 001412

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : દરેક પ્રશ્ન લખવો ફરજિયાત છે.

૧ નીચેના વૈકલ્પિક પ્રશ્નોના યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરીને ઉત્તરવહીમાં જ જવાબ લખો. (૨૦)

- (૧) મૃદંગનાં સ્થાન પર પખાવજ શબ્દનો પ્રયોગ કયા સમયથી થવા લાગ્યો ?
 (એ) મધ્યયુગ (બી) પ્રાચીન યુગ
 (સી) સોલંકી યુગ (ડી) પાષાણ યુગ
- (૨) ભાષાની દ્રષ્ટિએ પખાવજ કેવો શબ્દ છે ?
 (એ) લોકવ્યવહારયુક્ત (બી) શાસ્ત્રીય
 (સી) ઉપશાસ્ત્રીય (ડી) સાંગીતિક
- (૩) મધ્યયુગમાં ભારતની કઈ બાજુએ મૃદંગનું ક્રિયાત્મક નામ પખાવજ પ્રસિધ્ધ થઈ ચૂક્યું હતું ?
 (એ) ઉત્તર ભારત (બી) દક્ષિણ ભારત
 (સી) પૂર્વ ભારત (ડી) પશ્ચિમ ભારત
- (૪) કયા તહેવારના પદોમાં સુરદાસજીએ પખાવજ અને મૃદંગ બંને શબ્દોનાં પ્રયોગ કર્યા છે ?
 (એ) ઉતરાયણ (બી) દિવાળી
 (સી) નવરાત્રિ (ડી) હોળી
- (૫) ભારતમાં કઈ સદીથી યવન સંસ્કૃતિનો પ્રભાવ ઉત્તર ભારતીય સંગીત સંસ્કૃતિ પર પડવા લાગ્યો ?
 (એ) ૧૩મી સદી (બી) ૧૪મી સદી
 (સી) ૧૨મી સદી (ડી) ૧૬મી સદી

- (૬) શરીર, અંશ કયા શબ્દનાં આ બંને અર્થ નિકળે છે ?
 (એ) અંગ શબ્દ (બી) મૃત શબ્દ
 (સી) અંશ શબ્દ (ડી) અંગ: શબ્દ
- (૭) પુરાતન સમયથી પખાવજનું બીજ (શરીર, કાઠું) વૃક્ષની લાકડીનું છે.
 આ માન્યતા કયા પુસ્તકમાં આલેખવામાં આવી છે ?
 (એ) નાટ્યશાસ્ત્ર (બી) તાલકોષ
 (સી) રત્નસાગર (ડી) પંચ સોમેશ્વર કૃત ભારતકોષ
- (૮) 'કાળી માટીની સ્યાહી' બનાવવાનું વિસ્તૃત વર્ણન કયા પુસ્તકમાં કરવામાં આવ્યું છે ?
 (એ) નાટ્યશાસ્ત્ર (બી) તાલકોષ
 (સી) સંગીતસાર (ડી) તાલવિદ્યા
- (૯) ત્રિપુષ્કર વાદના મુખ પર સ્વર નિર્માણની ચર્ચા કયા સંગીતશાસ્ત્રીએ કરી છે ?
 (એ) સારંગદેવ (બી) ભરતમુનિ
 (સી) વિષ્ણુનારાયણ ભાતખંડે (ડી) ડી. વી. પલુષ્કર
- (૧૦) પ્રાચીન તથા મધ્યકાલીન સંગીતમાં કયા તાલ વાદનું પ્રાધાન્ય હતું ?
 (એ) તબલા (બી) નાલ
 (સી) મૃદંગ (ડી) ઢોલક
- (૧૧) કયુ ઘરાનું કુદઉસિંહ ઘરાનાની એક શાખા છે ?
 (એ) અવધી ઘરાના (બી) દિલ્હી ઘરાના
 (સી) મથુરા ઘરાના (ડી) પંજાબ ઘરાના
- (૧૨) પખાવજનું કયું ઘરાનું આધ્યાત્મિક ઘરાના છે ?
 (એ) મથુરા ઘરાના (બી) અવધી ઘરાના
 (સી) બનારસ ઘરાના (ડી) જયપુર ઘરાના
- (૧૩) પખાવજનાં યુગ પુરુષ કોને માનવામાં આવે છે ?
 (એ) કુદઉ સિંહ (બી) ખબ્બે હુસૈન ઢોલકીયા
 (સી) લાલા ભવાનિદિન (ડી) લાલા કેશવ કિશન
- (૧૪) કુદઉસિંહનાં ગુરુનું નામ ?
 (એ) લાલા રામદાસ (બી) લાલા ભવાનિદિન
 (સી) કાદિર બક્ષ (ડી) સ્વામી ટીકારામ
- (૧૫) ઉદ્ભવ શંકરરાવ શિંદેનો જન્મ ?
 (એ) ૭-૩-૧૯૬૪ (બી) ૭-૭-૧૯૬૪
 (સી) ૭-૧-૧૯૬૪ (ડી) ૭-૮-૧૯૬૪
- (૧૬) સંગીત તથા ઘરાનાઓનું સંરક્ષણ અને વિકાસની પાછળ કોનું યોગદાન અમૂલ્ય છે ?
 (એ) ભારત સરકાર (બી) રાજા-મહારાજા
 (સી) રાજ્ય સરકાર (ડી) સંગીતકાર

- (૧૭) મથુરાનાં શ્રી છેદારામ કૃત પુસ્તક કયું ?
 (એ) પોથી (બી) સંગીત સાગર
 (સી) કલામણી (ડી) વૈષ્ણવ સંગીત
- (૧૮) બૈન નામનો નિષ્કુર રાજા કયા યુગમાં હતો ?
 (એ) સતયુગ (બી) ત્રેતાયુગ
 (સી) દ્વાપરયુગ (ડી) કલ્પયુગ
- (૧૯) બૈન નામના નિષ્કુર રાજાનો વધ કોના દ્વારા થયો ?
 (એ) ભગવાન શિવ દ્વારા (બી) બ્રાહ્મણો દ્વારા
 (સી) દેવતાઓ દ્વારા (ડી) નારદ દ્વારા
- (૨૦) વિક્રમ સંવત-૧૫૩૫ ઈસુ (ઈસવિસ)નો કયો સમય થાય ?
 (એ) ઈ.સ. ૧૬મી સદી (બી) ઈ.સ. ૧૮મી સદી
 (સી) ઈ.સ. ૧૫મી સદી (ડી) ઈ.સ. ૧૩મી સદી

- ૨ ઉદ્ધવ શંકરરાવ શિંદેનું પખાવજમાં યોગદાન ચર્ચો.
- ૩ મૃદંગ તથા પખાવજમાં અંતર વિશેની ચર્ચા કરો.
- ૪ પખાવજનાં નામકરણની શાસ્ત્રોક્ત માહિતી આપો.
- ૫ પખાવજનાં કુદઉસિંહ ઘરાના વિશે ચર્ચા કરો.
- ૬ મથુરાનાં કોરીયા ઘરાના વિશે નોંધ લખો.